

ХРОНІКА

І Р И Н А В О В К

НА ЩИТІ

Спогади родин загиблих воїнів

ДОНЕЦЬКИЙ АЕРОПОРТ

Харків
«ФОЛІО»
2020

Андрій Юркевич («Грізлі»)

18.04.1982 — 05.09.2014

Батальйон «Айдар»

Про засідку між Цвітними Пісками й Веселою Горою на Луганщині, яка перетворилася на ще один «котел», у якому загинули десятки українських вояків, говорять мало й рідко. Ще зовсім не оговтавшись після Іловайської трагедії й шалених боїв за Луганське летовище, десятки українських добровольців загинули й зникли безвісти того страшного 5 вересня 2014-го — дня початку «перемир'я» і припинення вогню на Донбасі. Насправді ж версій трагедії кілька, але основною є все ж та, що блокпост поблизу Цвітних Пісків був напередодні покинутий українськими силами, тільки не всі підрозділи були про це сповіщені. І це попри те, що блокпост був по суті єдиним для виїзду українських вояків із Металіста.

Тим часом ворог дізнався, що блокпост «пустий» і рушив туди зі своїми силами — сотнею бойовиків, танками, БТРами та мінометами. А «перемир'я» лише сприяло цьому — терористи без бою взяли блокпост. Близько обіду ж сюди залетіли три автомобілі «Айдару»: хлопці не знали про ворога й потрапили в їхню засідку.

—Кто? — спитав терорист на тому блокпосту у водія автівки українських добровольців.

— «Айдар» — спокійно відповів водій, який встиг помітити наче намальований український стяг на блокпосту.

— «Айда-а-ар»! — заричав терорист, і бойовики пішли в наступ.

Добровольців почали розстрілювати впритул. Але відчайдухи-«айдарівці» прийняли бій. Троє вижили й забили на сполох. Невдовзі, дізнавшись про біду, на блокпост рушила рота львівської 80-ки з танком першої танкової бригади. Почався запеклий бій, важкий, «на відстані витягнутої руки». Наші вояки провалилися, хоч і зазнали втрат, але ще більшими були втрати ворога, тому, очевидно, терористи так жорстоко поведилися з тими, кого, за правилами війни, беруть у полон. Хлопцям розрізали животи, запихаючи туди українські стяги, підпалювали живцем і завдавали страшних тортур. То були оскаженілі бойовики «Русича» під командуванням садиста-неонациста з Пітера Олексія Мільчакова. Вони гордо заявляли: «полонених не беремо» — і добивали контрольними впритул.

Після цього страшного бою близько десятка українців досі вважаються зниклими безвісти, хоча дотепер точного числа загиблих і полонених немає. Зрештою, як і немає точного відтворення бою, тож 5 вересня 2014-го під Цвітними Пісками — чорна незвідана й страшна трагедія нашого війська, яка ще потребує відповідей на безліч питань, як і свідчень очевидців.

Мені вдалося поспілкуватися з родинами одинадцяти загиблих у тому страшному бою вояків «Айдару» та 80-ї бригади, а також львівського тербату «Воля».

«Грізлі» — позивний сміливця-командира 2-го взводу 2-ої роти «Айдару», який одним із перших заїхав на уже ворожий блокпост і прийняв бій. Андрій був із тих відчайдушних «майданівців», які не входили до радикальних рухів, але ризикували життям в епіцентрах гарячих подій Революції Гідності. Він був не мітингувальником, адже в грудні 2013-го сказав дружині Христині, що йому там нічого робити й повернувся додому з подарунками. Та Андрій був революціонером: на Майдані був не зі стягом, а зі щитом з бляхи і в старезній брудно-оливковій металевій касці. На відеозаписах розстрілів на Інститутській Андрій у перших рядах — рятує поранених, витягує один за одним мертвих із поля бою в центрі Києва. Як він тоді вцілів — одному Богові відомо. Але тоді Андрій вижив — вижив і написав про все це спомини «Моя революція». Книгою їх потім видасть його дружина Христина, уже після загибелі «Грізлі».

— Так от воно співпало, що як тільки на Водохреща людей стали з водометів обливати, то ми з Андрієм саме відлетіли на давно спланований відпочинок до Шрі-Ланки, про який так давно мріяли, — пригадує Андрієва Христина, з якою вони знали, мабуть, півжиття і з якою одночасно так подорослішали в часі революції, у часі тривожних ночей за Крим і непростих

телефонних розмов «Тернопіль-Донбас». — Два тижні... під час нашого відпочинку Андрій не випускав із рук телефон: читав новини, дивився трансляції й сильно картав себе за той відпочинок. А тоді ми повернулися додому, і 17 лютого, коли назрівало найстрашніше, Андрій поїхав до Києва. Тільки нічого мені не сказав.

Христя тоді ненадовго після роботи зайшли до косметичного салону й звідти набрала чоловіка.

— Андрію, а ти купив усе що я просила? — без жодного застереження спокійно розпитувала вона. — Можеш мене забрати? Я тут...

— Я не був у магазині, — якось неохоче й зовсім стомлено відповідав Андрій.

— Ну, нічого, — засміялася жінка, навіть не спробувавши дорікнути. — То приходь за мною і разом підемо в магазин, все купимо.

— Мабуть, ти сама... — ніяково відповів Андрій. — Мене немає: я в дорозі до Києва.

— Андрію! Ти на Майдан? — розхвилювалася Христина.

— Туди...

Андріїв зимовий день 2013—2014-го починався з перечитування новин, на той час то була «Українська правда», яка в режимі онлайн стежила за подіями Революції Гідності. Андрій читав й аналізував: кожне повідомлення, кожен пост у соцмережі. І найстрашнішим для нього було — а що, коли убиватимуть людей? Навіть уже з війни дружині часто наголошував — там гинуть люди, жінки й діти. А вона розгублено слухала й не знала, що на це відповісти.

— Під час цих гарячих подій Майдану я працювала в банку, і доступ до соцмереж в мене був дуже обмежений. Тому Андрій часто дзвонив.

Але раптом дзвінок переляканої матері.

— Доця, там стріляють! — голосно скрикнула в слухавку, і Христина одразу зрозуміла, про що йдеться.

— Зараз... я набираю Андрія. Чорт, що ж він не бере...

— Христю... — за кілька хвилин Андрій сам віддзвонився. — Вибач, не було зв'язку.

— Андрію! Ти так довго не виходив на зв'язок. Мама каже, що у вас там стріляють.

— Христуню, успокойся, нічого тут нема, то все перебільшення журналістів, спокійним врівноваженим голосом відповів Андрій.

— Добре... бережи себе, — трохи сердито мовила Христина.

— Мамо... знову Христя дзвонила до матері. — В Андрія там все гаразд, чуєш?

— Та стріляють, доцю, і вбивають людей...

З'ясувалося уже згодом, що коли він витягував поранених на Інститутській, то до дружини хіба в перерві дзвонив, аби сказати, що все добре. Між тих от стрілянин...

Мабуть, революцію Андрій пережив як власне переродження, повного усвідомлення себе й країни, в якій він живе.

— Я знав його з іншого боку — не воєнного, а сімейного, бо він був такий ближчий до дружини, до дому, — згадує Андріїв батько, Михайло Сафронович, на якого Андрій так схожий.

Він сидів біля Христини, сумно листаючи книгу сина, кожну сторіночку перегортав як вперше, хоча насправді перечитав її вже десятки разів, і ще читатиме, і очі його ставатимуть ще сумнішими.

— Але Майдан його дійсно поміняв, як і багатьох людей, у різні сторони. Бо після Майдану одні скиглили: «я нічого не можу зробити чи змінити, то все надурно», а інші стали воїнами й волонтерами. І Андрій був думки такої: якщо воно варте, то за це треба боротися, і він боровся за це. Мене ж Майдан заскочив як грім серед ясного неба: я не чекав, що він поїде туди, а тим більше, на Інститутську, і показуватиме там такі вчинки, яким дивувалися журналісти і наші, і закордонні, бо потім там французи ж після Майдану в нього братимуть інтерв'ю у Львові. Цього я передбачити не міг. А війну я міг уже після тих подій спрогнозувати. Знаєте, як він казав мені? «Якщо там є наш українець, який хоче, щоб йому допомогли, бо він не може говорити українською, то я буду там». Хоча, як він поїхав, то я не знав: він мене навколо пальця обвів, що він нібито в Чернівцях, бо розширення фірми його й все таке... А потім до мене то все дійшло, і я хіба молився за нього й просив Бога...

Новин з фронту він батькові розповідав небагато, більше Христині: із дружиною Андрій і передзвонювався більше, і листувався, коли зв'язку майже не було.

— Андрійку, сину, вважай, бо я служив в армії і троха знаю, що то таке, — переживав батько, як тільки Андрій поїхав на війну.

— Тату, тут такі хлопці загинули... — голос Андрія ніби подорослішав там на фронті, він говорив зовсім

не так, як ще навіть півроку тому. — Тату, ти собі не уявляєш, тату: танк підірвався, наші сказали, що дорога чиста, а вони проїхали 500 метрів, і танк злетів.

— Сину... ти цілий?

— Цілий, тату, цілий, — коротко заспокоював тоді вже командир «Грізлі».

Хоча про сам від'їзд Андрій і Христині сказав годин за шість, коли рюкзак стояв спакований біля виходу з хати. А Христя продовжувала вірити, що це чоловік лиш готується до війни, що вся та амуніція, що була нього вдома — то це або волонтерська, або «на потім». Тим більше, що Андрій завжди вмів згасити Христин сплеск переживань словами: як дійдуть до Києва, то я піду, а зараз не переживай. І вона була спокійна, бо ж чоловік наче дав слово. Ну але ж...

Андрій Юркевич із дружиною

ЗМІСТ

МЕТАЛІСТ (ЦВІТНІ ПІСКИ)	3
АНДРІЙ ЮРКЕВИЧ («ГРІЗЛІ»)	5
ОЛЕГ ВИШНЕВСЬКИЙ («ВИШНЯ»).....	18
ВІКТОР КУМЕЦЬКИЙ («КУМ»).....	25
ІВАН ІСИК («ПОВАР»)	34
ВІКТОР БРАЖНЮК	44
СТЕПАН БРОДЯК	51
ОЛЕКСІЙ ВАЩУК	60
ІВАН ЛЕМЕЩУК	69
ІВАН СОВА.....	78
МИКОЛА ФЕДУС.....	88
АНДРІЙ МАЛАШНЯК	100
ВОЛОДИМИР КИЯН («ТАЙФУН»).....	109
32 БЛОКПОСТ.....	125
ВІКТОР ГУРНЯК («ГАРТ»)	127
ЮРІЙ КРУГЛІКОВ («ЛОМ»)	142
ДМИТРО ЖОВТИЙ («СКОРПІОН»)	155
ІГОР ПАНЬО	163
ЛЕОНІД ЛУЦИК	171
ДОНЕЦЬКИЙ АЕРОПОРТ	181
ЄВГЕН ПОДОЛЯНЧУК («СКАУТ»).....	185
СЕРГІЙ АНДРЕЄВ («КАСПЕР»)	202

АНТОН КІРЕЄВ («СІФОН»)	212
ЯРОСЛАВ КОСТИШИН	221
СЕРГІЙ ТАБАЛА («СЕВЕР»)	230
ВОЛОДИМИР БАЙДЮК («МОРПЕХ»)	239
ВСЕВОЛОД ВОЛОВИК («СЕВА»)	250
ІВАН АНДРУХІВ	258
МАКСИМ ПРЕСНЯКОВ («АРТИСТ»)	268
ЮРІЙ КУШНІР («РОМЕО»)	278
ОЛЕГ МУСІЄНКО («МУСЯ»)	288
ВОЛОДИМИР БУЗЕНКО («ІТАЛІЄЦЬ»)	294
ПЕТРО ПОЛИЦЯК («ЧОРНИЙ»)	304
ОЛЕКСАНДР БОДНАРЮК («БАНДИТ»)	314
АНДРІЙ ГРИЦАН («КАПТЬОР»)	322
ВАЛЕНТИН ОПАНАСЕНКО («ПАРТИЗАН»)	332
ВАДИМ ДЕМЧУК («ДИМ»)	341
ВОЛОДИМИР КОЗАК («КОЗАК»)	352
ВАЛЕРІЙ ЛІЗВІНСЬКИЙ	359
В'ЯЧЕСЛАВ МЕЛЬНИК («АНЧОУС»)	368
ІВАН ЗУБКОВ («КРАБ»)	380
ІВАН МАРЧЕНКО («МІМ»)	391
ПЕТРО САВЧУК	398
ІГОР ЗІНИЧ («ПСИХ»)	405
ІВАН ВІТИШИН («ТЕСТЬ»)	418
ЄВГЕН ЯЦИНА («БЕНЯ»)	426
РУСЛАН КОНОШЕНКО («ПОЕТ»)	435
ІГОР БРАНОВИЦЬКИЙ («НАТРІЙ»)	449
АНДРІЙ ГАВРИЛЮК («БУР»)	463
ІВАН АЛЬБЕРТ	472
ВОЛОДИМИР ГНАТЮК («ФОТОГРАФ»)	480
МАКСИМ РИДЗАНИЧ («АДАМ»)	493
ЄВГЕН РЕПІН («ГЕРКУЛЕС»)	506

ДМИТРО СВИДЕРСЬКИЙ («ЖИГАН»).....	515
ПЕТРО ЯЦКІВ	526
ОЛЕКСАНДР ГАРБУЗ	531
ДМИТРО ЛОМЕЙ («ЛОМ»).....	539
МИКОЛА ФЛЕРКО («ТАНЧИК»).....	547
ГЕННАДІЙ ДОЩЕНКО («ДОЩ»)	557